

**KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY**

**Rzeczpospolita
Polska**

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

Elżbieta Strzemieczna
Katowice, 12.12.2025 r.

Profil absolwenta i absolwentki szkoły ponadpodstawowej

**Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut
Badawczy**

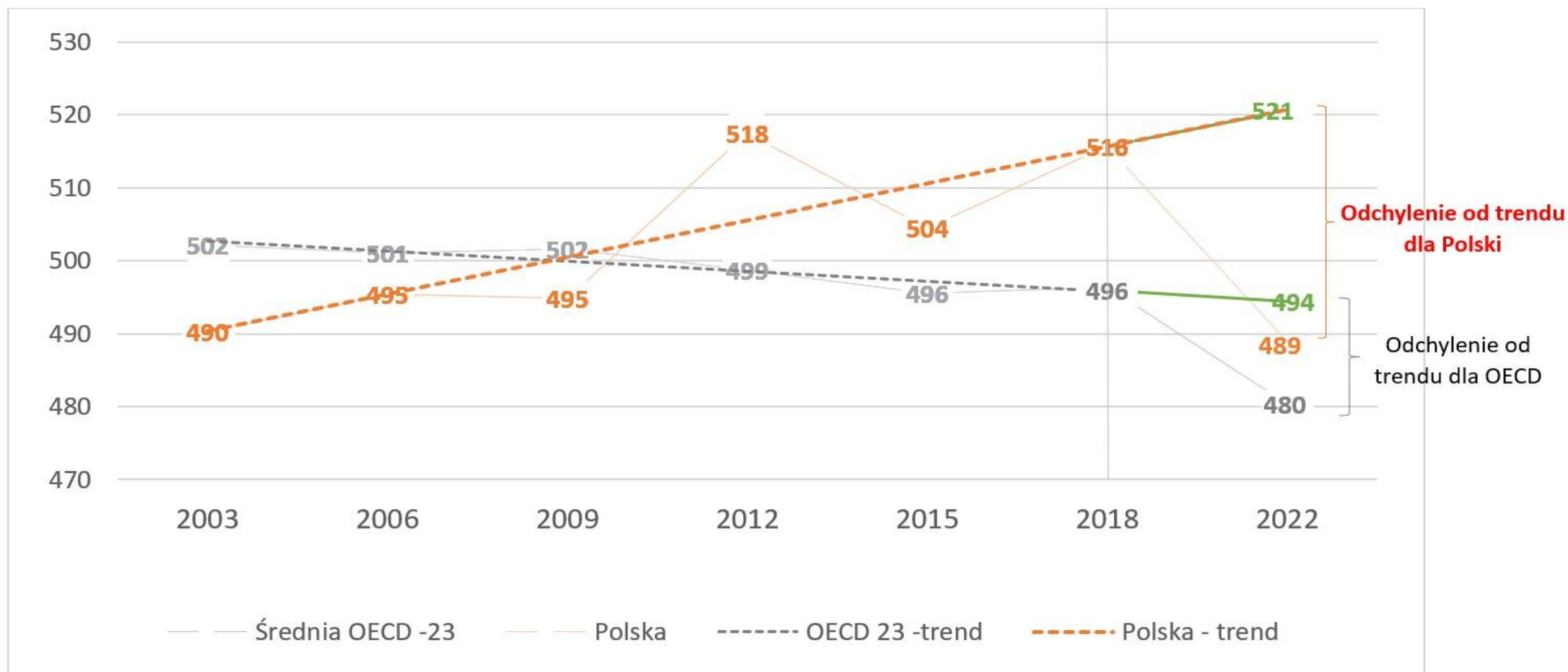
Spadek z czołówki światowej między 2018 a 2022

Matematyka		Nauki przyrodnicze		Czytanie ze zrozumieniem	
Japonia	536	Japonia	547	Irlandia	516
Korea	527	Korea	528	Japonia	516
Estonia	510	Estonia	526	Korea	515
Szwajcaria	508	Kanada	515	Estonia	511
Kanada	497	Finlandia	511	Kanada	507
Holandia	493	Australia	507	Stany Zjednoczone	504
Irlandia	492	Nowa Zelandia	504	Nowa Zelandia	501
Belgia	489	Irlandia	504	Australia	498
Dania	489	Szwajcaria	503	Wielka Brytania	494
Wielka Brytania	489	Słowenia	500	Finlandia	490
Polska	489	Wielka Brytania	500	Dania	489
Austria	487	Stany Zjednoczone	499	Polska	489
Australia	487	Polska	499	Czechy	489
Czechy	487	Czechy	498	Szwecja	487
Słowenia	485	Łotwa	494	Szwajcaria	483
Finlandia	484	Dania	494	Średnia OECD-23	482
Łotwa	483	Szwecja	494	Włochy	482
Szwecja	482	Niemcy	492	Austria	480
Średnia OECD-23	480	Austria	491	Niemcy	480
Nowa Zelandia	479	Średnia OECD-23	491	Belgia	479
Litwa	475	Belgia	491	Portugalia	477
Niemcy	475	Holandia	488	Norwegia	477
Francja	474	Francja	487	Średnia OECD	476
Hiszpania	473	Węgry	486	Łotwa	475
Węgry	473	Średnia OECD	485	Hiszpania	474
Średnia OECD	472	Hiszpania	485	Francja	474
Portugalia	472	Litwa	484	Izrael	474
Włochy	471	Portugalia	484	Węgry	473
Norwegia	468	Norwegia	478	Litwa	472
Stany Zjednoczone	465	Włochy	477	Słowenia	469
Republika Słowacji	464	Turcja	476	Holandia	459
Islandia	459	Izrael	465	Turcja	456
Izrael	458	Republika Słowacji	462	Chile	448
Turcja	453	Islandia	447	Republika Słowacji	447
Grecja	430	Chile	444	Grecja	438
Chile	412	Grecja	441	Islandia	436
Meksyk	395	Kolumbia	411	Meksyk	415
Kostaryka	385	Kostaryka	411	Kostaryka	415
Kolumbia	383	Meksyk	410	Kolumbia	409

Źródło: Tabela I.2.1, Tabela I.2.2, Tabela I.2.3, Tabela I.B1.5.4, Tabela I.B1.5.5, Tabela I.B1.5.6. OECD, 2023.

Wyniki PISA z matematyki 2003–2022

Źródło: Tabela I.B1.5.4. OECD, 2023.

Wyniki PISA 2022

Tabela 8.6. Kontrola emocjonalna piętnastolatków – porównanie między krajami.

Kraj	Średnia	Odchylenie standardowe	Kraje OECD	-0.5	-0.4	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4
Holandia*	0,32 (0,02)	0,91 (0,02)	OECD										+
Wietnam	0,24 (0,01)	0,79 (0,03)											+
Dania*	0,20 (0,01)	0,86 (0,02)	OECD										+
Finlandia	0,20 (0,01)	0,92 (0,02)	OECD										+
Korea Południowa	0,18 (0,02)	1,03 (0,02)	OECD										+
Peru	0,18 (0,01)	0,94 (0,02)											+
Chorwacja	0,16 (0,01)	0,98 (0,02)											+
Tajwan	0,14 (0,02)	0,93 (0,02)											+
Szwajcaria	0,13 (0,01)	1,00 (0,02)	OECD										+
Gwatemala	0,11 (0,02)	1,01 (0,03)											+
Niemcy	0,09 (0,02)	0,98 (0,02)	OECD										+
Kazachstan	0,09 (0,01)	0,86 (0,01)											+
Kanada*	0,09 (0,01)	1,03 (0,01)	OECD										+
Hiszpania	0,07 (0,01)	0,95 (0,01)	OECD										+
Kostaryka	0,07 (0,01)	1,13 (0,02)	OECD										+
Singapur	0,07 (0,01)	1,07 (0,02)											+
Paragwaj	0,06 (0,02)	0,90 (0,02)											+
Panama*	0,05 (0,02)	1,05 (0,03)											+
Islandia	0,05 (0,02)	0,94 (0,02)	OECD										+
Dominikana	0,05 (0,02)	1,05 (0,02)											+
Nowa Zelandia*	0,04 (0,02)	0,98 (0,02)	OECD										+
Estonia	0,04 (0,02)	1,04 (0,02)	OECD										+
Węgry	0,02 (0,02)	0,95 (0,02)	OECD										+
Moldawia	0,02 (0,01)	0,85 (0,01)											+
Hongkong (Chiny)*	0,01 (0,01)	0,88 (0,02)											+
Ukraina (18 z 27 regionów)	0,01 (0,02)	0,84 (0,03)											+
Słowenia	0,01 (0,01)	0,92 (0,02)	OECD										+
Australia*	0,01 (0,01)	1,01 (0,01)	OECD										+
Portugalia	0,01 (0,01)	0,88 (0,02)	OECD										+
Czarnogóra	0,00 (0,02)	0,98 (0,02)											+
Serbia	-0,01 (0,01)	0,98 (0,02)											+
Irlandia*	-0,01 (0,02)	0,95 (0,02)	OECD										+
Francja	-0,01 (0,01)	1,11 (0,02)	OECD										+
Średnia dla krajów OECD	-0,01 (0,00)	0,97 (0,00)											+
Gruzja	-0,02 (0,02)	0,98 (0,02)											+
Kolumbia	-0,03 (0,01)	1,00 (0,02)	OECD										+
Arabia Saudyjska	-0,04 (0,01)	0,92 (0,02)											+
Meksyk	-0,04 (0,02)	1,05 (0,02)	OECD										+
ŻEA	-0,04 (0,01)	0,99 (0,01)											+
Salwador	-0,05 (0,02)	1,03 (0,02)											+
Bulgaria	-0,05 (0,02)	0,99 (0,02)											+
Słowacja	-0,06 (0,02)	0,96 (0,02)	OECD										+
Makao (Chiny)	-0,06 (0,01)	0,89 (0,02)											+
Malezja	-0,08 (0,02)	0,84 (0,02)											+
Cypr	-0,09 (0,01)	0,91 (0,02)											+
Argentyna	-0,09 (0,02)	0,99 (0,02)											+
Brazylia	-0,09 (0,01)	0,97 (0,01)											+
Chile	-0,10 (0,02)	1,09 (0,02)	OECD										+
Rumunia	-0,10 (0,01)	0,85 (0,02)											+
Łitwa	-0,11 (0,01)	1,03 (0,02)	OECD										+
Tajlandia	-0,11 (0,02)	0,79 (0,02)											+
Grecja	-0,11 (0,01)	0,95 (0,02)	OECD										+
Łotwa*	-0,13 (0,02)	0,96 (0,02)	OECD										+
Wielka Brytania*	-0,14 (0,02)	1,11 (0,02)	OECD										+
Włochy	-0,14 (0,01)	0,99 (0,02)	OECD										+
Turcja	-0,14 (0,01)	0,99 (0,02)	OECD										+
Indonezja	-0,16 (0,01)	0,76 (0,02)											+
Urugwaj	-0,16 (0,02)	0,98 (0,02)											+
Czechy	-0,19 (0,01)	0,96 (0,02)	OECD										+
Malta	-0,23 (0,02)	1,00 (0,02)											+
Brunei	-0,25 (0,01)	0,92 (0,02)											+
Polska	-0,30 (0,02)	1,05 (0,02)	OECD										+
Jamajka*	-0,33 (0,03)	1,16 (0,03)											+

Źródło: Kaźmierczak, J., Bulkowski, K. (red.). (2024). Wyniki badań PISA 2022. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Tabela 8.1. Ciekawość piętnastolatków – porównanie między krajami.

Kraj	Średnia	Odchylenie standardowe	Kraje OECD	-0.4	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5
Kostaryka	0,44 (0,02)	1,10 (0,01)	OECD										+
Albania	0,38 (0,03)	1,22 (0,02)											+
Jamajka*	0,37 (0,03)	1,09 (0,02)											+
Uzbekistan	0,37 (0,02)	1,20 (0,01)											+
Gwatemala	0,36 (0,02)	1,15 (0,02)											+
Panama*	0,35 (0,03)	1,16 (0,02)											+
Turcja	0,34 (0,02)	1,15 (0,01)	OECD										+
Peru	0,33 (0,02)	1,04 (0,01)											+
Mongolia	0,32 (0,01)	1,05 (0,01)											+
Kosowo	0,31 (0,02)	1,13 (0,01)											+
Dominikana	0,30 (0,02)	1,29 (0,01)											+
Meksyk	0,29 (0,02)	1,10 (0,02)	OECD										+
Kolumbia	0,28 (0,02)	1,10 (0,02)	OECD										+
Portugalia	0,26 (0,01)	0,97 (0,01)	OECD										+
Rumunia	0,25 (0,02)	1,01 (0,01)											+
Grecja	0,21 (0,02)	0,95 (0,01)	OECD										+
Chile	0,21 (0,02)	1,09 (0,02)	OECD										+
Paragwaj	0,21 (0,02)	1,04 (0,02)											+
ŻEA	0,16 (0,01)	1,12 (0,01)											+
Salwador	0,14 (0,02)	1,15 (0,02)											+
Hiszpania	0,14 (0,01)	1,02 (0,01)	OECD										+
Singapur	0,14 (0,01)	1,04 (0,01)											+
Arabia Saudyjska	0,14 (0,02)	1,14 (0,01)											+
Malta	0,13 (0,02)	1,01 (0,02)											+
Urugwaj	0,13 (0,02)	1,04 (0,01)											+
Brazylia	0,10 (0,01)	1,01 (0,01)											+
Katar	0,10 (0,02)	1,13 (0,01)											+
Włochy	0,09 (0,01)	0,97 (0,01)	OECD										+
Korea Południowa	0,09 (0,02)	1,10 (0,02)	OECD										+
Baku (Azerbejdżan)	0,09 (0,02)	1,23 (0,02)											+
Malezja	0,09 (0,02)	1,00 (0,01)											+
Moldawia	0,08 (0,01)	0,96 (0,01)											+
Francja	0,08 (0,02)	1,03 (0,01)	OECD										+
Indonezja	0,07 (0,02)	0,88 (0,02)											+
Gruzja	0,06 (0,02)	1,03 (0,01)											+
Średnia dla krajów OECD	0,06 (0,00)	1,02 (0,00)											+
Kanada*	0,05 (0,01)	1,01 (0,01)	OECD										+
Filipiny	0,04 (0,02)	0,96 (0,01)											+
Austria	0,02 (0,02)	1,10 (0,02)	OECD										+
Szwajcaria	0,01 (0,02)	1,00 (0,01)	OECD										+
Argentyna	0,01 (0,02)	1,05 (0,02)											+
Węgry	0,01 (0,02)	0,99 (0,01)	OECD										+
Irlandia*	0,00 (0,01)	0,89 (0,01)	OECD										+
Palestyna	-0,01 (0,02)	1,08 (0,01)											+
Cypr	-0,01 (0,01)	1,02 (0,01)											+
Tajwan	-0,01 (0,02)	1,01 (0,01)											+
Macedonia Północna	-0,02 (0,01)	1,02 (0,01)											+
Australia*	-0,02 (0,01)	0,94 (0,01)	OECD										+
Islandia	-0,02 (0,02)	0,98 (0,02)	OECD										+
Nowa Zelandia*	-0,03 (0,02)	0,95 (0,01)	OECD										+
Chorwacja	-0,04 (0,01)	1,00 (0,01)											+
Tajlandia	-0,04 (0,02)	0,86 (0,02)											+
Dania*	-0,04 (0,02)	0,90 (0,02)	OECD										+
Kazachstan	-0,04 (0,01)	0,95 (0,01)											+
Bulgaria	-0,04 (0,02)	1,03 (0,01)											+
Niemcy	-0,05 (0,02)	1,00 (0,01)	OECD										+
Jordania	-0,05 (0,02)	1,12 (0,02)											+
Czarnogóra	-0,07 (0,01)	1,01 (0,01)											+
Serbia	-0,09 (0,01)	0,97 (0,01)											+
Wielka Brytania*	-0,09 (0,02)	0,95 (0,01)	OECD										+
Makao (Chiny)	-0,09 (0,01)	0,90 (0,01)											+
Hongkong (Chiny)*	-0,10 (0,02)	0,92 (0,01)											+
Słowacja	-0,13 (0,02)	0,92 (0,01)	OECD										+
Norwegia	-0,13 (0,02)	1,04 (0,02)	OECD										+
Belgia	-0,16 (0,01)	0,92 (0,01)											+
Estonia	-0,18 (0,01)	0,94 (0,01)	OECD										+
Finlandia	-0,19 (0,01)	0,91 (0,01)	OECD										+
Łotwa*	-0,19 (0,01)	0,87 (0,02)	OECD										+
Ukraina (18 z 27 regionów)	-0,21 (0,03)	0,93 (0,02)											+
Słowenia	-0,21 (0,02)	0,95 (0,02)	OECD										+
Łitwa	-0,24 (0,01)	0,91 (0,02)	OECD										+
Polska	-0,24 (0,01)	0,90 (0,02)	OECD										+
Czechy	-0,26 (0,01)	0,83 (0,01)	OECD										+
Holandia*	-0,33 (0,01)	0,86 (0,02)	OECD										+

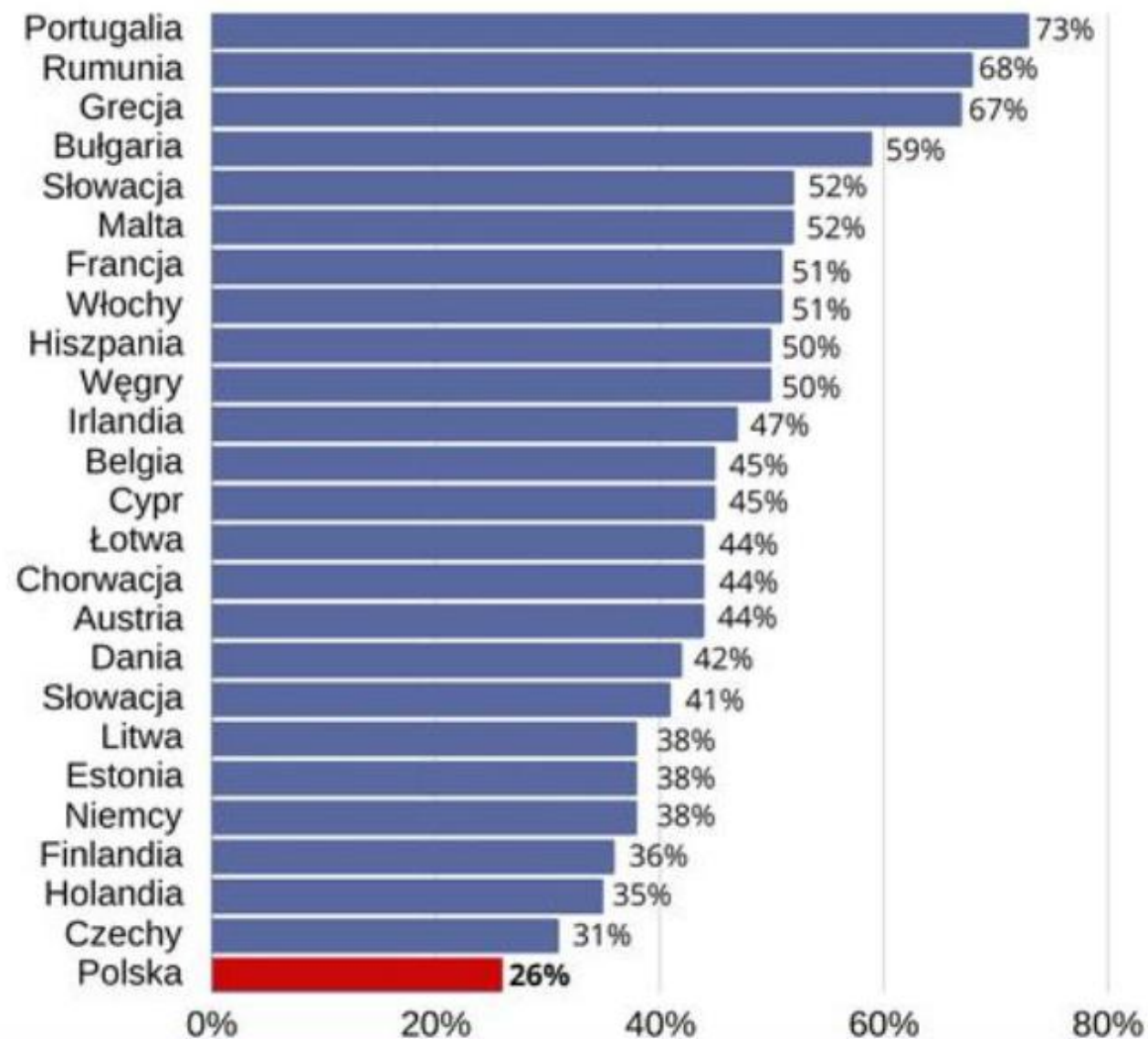
Czy polska szkoła rozbudza ciekawość?

PISA 2022

Uwielbiam uczyć się nowych rzeczy w szkole

Odsetek badanych w krajach UE zgadzających się z tym stwierdzeniem
(odpowiedzi "Zgadzam się" i "Zdecydowanie się zgadzam")

IBE

INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH

PISA

Źródło: opracowanie własne na podstawie
danych OECD PISA 2022

Już w 4 klasie polscy uczniowie rzadziej mówią, że „lubią chodzić do szkoły” i że „czują się z nią związani”

Tabela 9.1. Poczucie przynależności uczniów do szkoły – porównanie między krajami

Kraj	Silne poczucie przynależności do szkoły		Umiarkowane poczucie przynależności do szkoły		Niskie poczucie przynależności do szkoły		Średni wynik skali
	Procent uczniów	Średnia osiągnięć	Procent uczniów	Średnia osiągnięć	Procent uczniów	Średnia osiągnięć	
Albania	95 (0,6)	516 (3,1)	5 (0,5)	493 (8,2)	0 (0,1)	509 (22,3)	12,3 (0,0)
Kosowo	93 (0,5)	426 (3,0)	7 (0,5)	387 (9,2)	1 (0,2)	364 (16,8)	12,1 (0,0)
Macedonia Północna	88 (0,9)	449 (5,6)	11 (0,9)	421 (8,2)	1 (0,2)	408 (18,9)	11,9 (0,0)
Czarnogóra	83 (0,6)	494 (1,8)	15 (0,6)	468 (3,4)	2 (0,2)	453 (9,3)	11,4 (0,0)
Portugalia	82 (0,8)	523 (2,1)	15 (0,7)	509 (3,7)	2 (0,2)	508 (10,7)	11,4 (0,0)
Uzbekistan	82 (0,9)	445 (2,7)	16 (0,8)	414 (4,8)	2 (0,3)	369 (9,8)	11,4 (0,1)
Maroko	81 (1,2)	379 (4,7)	17 (1,1)	351 (6,7)	2 (0,3)	315 (17,8)	11,4 (0,1)
Jordania	80 (1,2)	388 (6,3)	16 (1,0)	376 (6,6)	4 (0,4)	329 (12,2)	11,5 (0,1)
Azerbejdżan	78 (0,8)	451 (3,6)	19 (0,7)	432 (5,3)	3 (0,3)	398 (10,8)	11,1 (0,1)
Bułgaria	77 (1,2)	541 (3,1)	20 (1,1)	546 (4,8)	3 (0,4)	515 (12,7)	11,0 (0,1)
Turcja	76 (1,0)	508 (3,2)	22 (0,9)	465 (5,1)	3 (0,3)	440 (10,7)	11,1 (0,1)
Gruzja	75 (0,9)	502 (2,5)	24 (0,8)	484 (3,9)	2 (0,2)	467 (13,4)	11,0 (0,1)
Bahrajn	73 (0,9)	476 (3,1)	23 (0,8)	430 (4,4)	5 (0,4)	391 (9,1)	10,9 (0,1)
Hiszpania	73 (1,0)	527 (2,3)	22 (0,8)	513 (2,6)	5 (0,4)	501 (5,6)	10,8 (0,1)
Serbia	72 (1,5)	515 (3,6)	24 (1,3)	513 (3,4)	4 (0,4)	494 (7,3)	10,7 (0,1)
Arabia Saudyjska	72 (1,0)	477 (3,0)	23 (0,9)	428 (4,7)	5 (0,5)	405 (9,0)	11,0 (0,1)
Kazachstan	70 (1,0)	507 (2,5)	26 (0,9)	504 (4,6)	5 (0,4)	502 (6,1)	10,8 (0,1)
Oman	70 (1,2)	445 (4,0)	25 (1,0)	408 (5,0)	6 (0,4)	391 (6,5)	10,8 (0,1)
Malta	69 (1,4)	522 (2,9)	26 (1,2)	513 (4,2)	5 (0,5)	478 (6,8)	10,7 (0,1)
Egipt	69 (1,5)	397 (5,9)	25 (1,3)	358 (5,5)	7 (0,6)	354 (7,4)	10,8 (0,1)
Zjednoczone Emiraty Arabskie	67 (0,5)	511 (1,9)	26 (0,4)	460 (2,6)	7 (0,2)	423 (4,9)	10,6 (0,0)
Holandia	66 (1,2)	536 (2,5)	30 (1,1)	512 (3,5)	4 (0,4)	494 (6,7)	10,5 (0,1)
Finlandia	66 (1,0)	556 (2,6)	29 (0,9)	543 (2,9)	5 (0,4)	518 (4,6)	10,5 (0,1)
Brazylia ∞	64 (1,4)	433 (6,0)	30 (1,2)	426 (5,5)	6 (0,5)	389 (13,4)	10,4 (0,1)
Norwegia (klasa 5)	64 (1,1)	546 (2,3)	30 (0,9)	534 (2,6)	6 (0,5)	513 (6,3)	10,3 (0,1)
Katar	62 (1,1)	508 (3,8)	29 (0,8)	466 (4,9)	9 (0,6)	446 (6,4)	10,4 (0,1)
Niemcy	62 (1,1)	539 (2,4)	31 (1,0)	516 (3,2)	7 (0,5)	495 (5,4)	10,2 (0,1)
Iran ∞	62 (1,5)	411 (5,5)	34 (1,2)	425 (5,6)	4 (0,5)	385 (12,3)	10,5 (0,1)
Południowa Afryka ∞	61 (1,6)	308 (5,0)	30 (1,2)	278 (6,2)	8 (0,6)	266 (8,5)	10,5 (0,1)
Irlandia Północna	61 (1,4)	578 (2,7)	33 (1,0)	553 (3,1)	6 (0,7)	525 (7,7)	10,1 (0,1)
Cypr	61 (1,3)	518 (3,1)	29 (0,9)	506 (3,5)	10 (0,7)	484 (4,7)	10,2 (0,1)
Włochy	61 (1,1)	545 (2,6)	32 (0,8)	530 (2,3)	7 (0,5)	513 (5,0)	10,2 (0,0)
Austria	59 (1,0)	537 (2,5)	33 (0,9)	523 (3,0)	7 (0,5)	505 (6,2)	10,1 (0,1)
Dania	59 (1,4)	550 (2,2)	34 (1,1)	528 (3,2)	7 (0,5)	520 (5,6)	10,2 (0,1)
Stany Zjednoczone	59 (2,0)	565 (6,0)	34 (1,8)	536 (10,8)	8 (1,0)	497 (11,1)	10,0 (0,1)
Słowacja	59 (1,3)	529 (3,5)	33 (1,1)	538 (2,8)	9 (0,7)	520 (5,3)	10,1 (0,1)
Nowa Zelandia	58 (1,0)	535 (2,5)	33 (0,8)	518 (3,1)	9 (0,5)	499 (5,7)	10,1 (0,1)
Anglia ∞	56 (1,5)	566 (2,7)	35 (1,2)	554 (3,0)	8 (0,6)	523 (5,0)	9,9 (0,1)
Irlandia	56 (1,6)	586 (3,1)	36 (1,1)	572 (2,6)	8 (0,7)	541 (5,2)	9,9 (0,1)
Belgia (flamandzka)	54 (1,2)	518 (2,5)	36 (0,9)	506 (2,8)	10 (0,6)	487 (4,9)	9,9 (0,1)
Szwecja	54 (1,3)	553 (2,8)	38 (1,0)	542 (2,4)	8 (0,7)	515 (5,0)	10,0 (0,1)
Australia ∞	54 (1,1)	549 (2,7)	37 (1,0)	537 (2,7)	8 (0,5)	508 (5,8)	9,9 (0,1)
Izrael ∞	52 (1,3)	517 (2,6)	33 (0,9)	512 (3,2)	15 (1,0)	510 (4,3)	9,7 (0,1)
Singapur	52 (0,8)	597 (3,3)	37 (0,6)	584 (3,3)	11 (0,5)	560 (4,5)	9,8 (0,0)
Czechy	51 (1,2)	545 (3,0)	41 (1,0)	541 (2,2)	7 (0,5)	525 (5,2)	9,8 (0,1)
Słowenia	51 (1,1)	528 (2,0)	40 (0,9)	516 (2,5)	9 (0,7)	500 (3,4)	9,8 (0,1)
Węgry	51 (1,2)	549 (3,9)	40 (0,9)	536 (3,6)	9 (0,6)	520 (5,4)	9,8 (0,1)
Makao (Chiny)	47 (0,7)	549 (1,5)	42 (0,7)	528 (1,7)	11 (0,4)	508 (4,1)	9,6 (0,0)
Litwa	47 (1,4)	558 (3,1)	44 (1,1)	552 (2,3)	10 (0,7)	535 (4,9)	9,6 (0,1)
Tajwan	46 (1,0)	550 (2,4)	42 (0,8)	543 (2,5)	12 (0,6)	526 (4,4)	9,6 (0,0)
Rosja	46 (1,4)	570 (4,2)	43 (1,2)	569 (3,7)	11 (0,5)	562 (3,7)	9,5 (0,1)
Łotwa	44 (1,1)	536 (3,1)	46 (1,0)	524 (2,9)	10 (0,6)	512 (5,3)	9,5 (0,0)
Belgia (francuskojęzyczna)	43 (1,1)	501 (3,4)	42 (1,0)	496 (3,1)	14 (0,8)	473 (4,2)	9,4 (0,1)
Polska	43 (1,3)	546 (2,9)	47 (1,3)	556 (2,5)	10 (0,6)	541 (4,7)	9,5 (0,1)
Hongkong (Chiny)	43 (1,1)	584 (2,8)	44 (0,8)	569 (3,2)	13 (0,7)	553 (5,3)	9,4 (0,1)
Francja	42 (1,2)	522 (3,3)	50 (1,0)	511 (2,9)	8 (0,5)	495 (4,4)	9,5 (0,1)
Chorwacja	38 (1,6)	563 (3,1)	51 (1,3)	558 (3,0)	11 (1,0)	534 (5,2)	9,2 (0,1)
Średnia międzynarodowa	63 (1,1)	512 (3,2)	30 (1,0)	495 (4,0)	7 (0,5)	474 (7,7)	(10,4) (0,0)

Kaźmierczak, J., Bulkowski, K. (red.). (2023). *Przeczytać i zrozumieć. Wyniki międzynarodowego badania osiągnięć czwartoklasistów w czytaniu – PIRLS 2021*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Kryzys poczucia przynależności do szkoły

Porównanie w czasie dla 30 krajów o najniższym poczuciu przynależności spośród krajów biorących udział w trzech ostatnich edycjach badania PISA, dla których dostępne są dane.

	PISA 2015		PISA 2018		PISA 2022	
1	Australia	-0,12	Makao	-0,4	Hongkong	-0,39
2	Estonia	-0,06	Argentyna	-0,11	Kazachstan	-0,14
3	Wietnam	-0,06	Peru	-0,12	Estonia	-0,14
4	Stany Zjednoczone	-0,09	Estonia	-0,13	Kanada	-0,16
5	Urugwaj	-0,09	Litwa	-0,13	Kolumbia	-0,16
6	Wielka Brytania	-0,09	Indonezja	-0,14	Katar	-0,16
7	Czarnogóra	-0,1	Turcja	-0,14	Meksyk	-0,18
8	Katar	-0,1	Irlandia	-0,15	Bulgaria	-0,19
9	Słowenia	-0,1	Jordania	-0,17	Peru	-0,2
10	ZEA	-0,1	Singapur	-0,17	Słowacja	-0,2
11	Kanada	-0,11	Kolumbia	-0,18	ZEA	-0,2
12	Malezja	-0,13	Kanada	-0,18	Argentyna	-0,2
13	Meksyk	-0,14	Wielka Brytania	-0,19	Jordania	-0,21
14	Brazylia	-0,15	Australia	-0,19	Wielka Brytania	-0,21
15	Kostaryka	-0,16	Brazylia	-0,19	Brazylia	-0,21
16	Nowa Zelandia	-0,17	Malezja	-0,19	Singapur	-0,22
17	Łotwa	-0,2	Katar	-0,2	Chile	-0,22
18	Singapur	-0,21	Kazachstan	-0,21	Republika Dominikany	-0,23
19	Peru	-0,22	Nowa Zelandia	-0,21	Australia	-0,23
20	Polska	-0,25	Polska	-0,24	Malta	-0,24
21	Republika Czeska	-0,25	Stany Zjednoczone	-0,24	Łotwa	-0,25
22	Litwa	-0,27	Malta	-0,24	Stany Zjednoczone	-0,26
23	Słowacja	-0,28	Republika Dominikany	-0,26	Malezja	-0,27
24	Kolumbia	-0,31	Łotwa	-0,26	Wietnam	-0,28
25	Bulgaria	-0,34	Słowacja	-0,28	Republika Czeska	-0,28
26	Hongkong	-0,35	Republika Czeska	-0,28	Nowa Zelandia	-0,29
27	Tajlandia	-0,35	Bulgaria	-0,3	Turcja	-0,3
28	Makao	-0,4	Wietnam	-0,34	Polska	-0,31
29	Republika Dominikany	-0,4	Hongkong	-0,39	Makao	-0,31
30	Turcja	-0,44	Tajlandia	-0,4	Tajlandia	-0,34

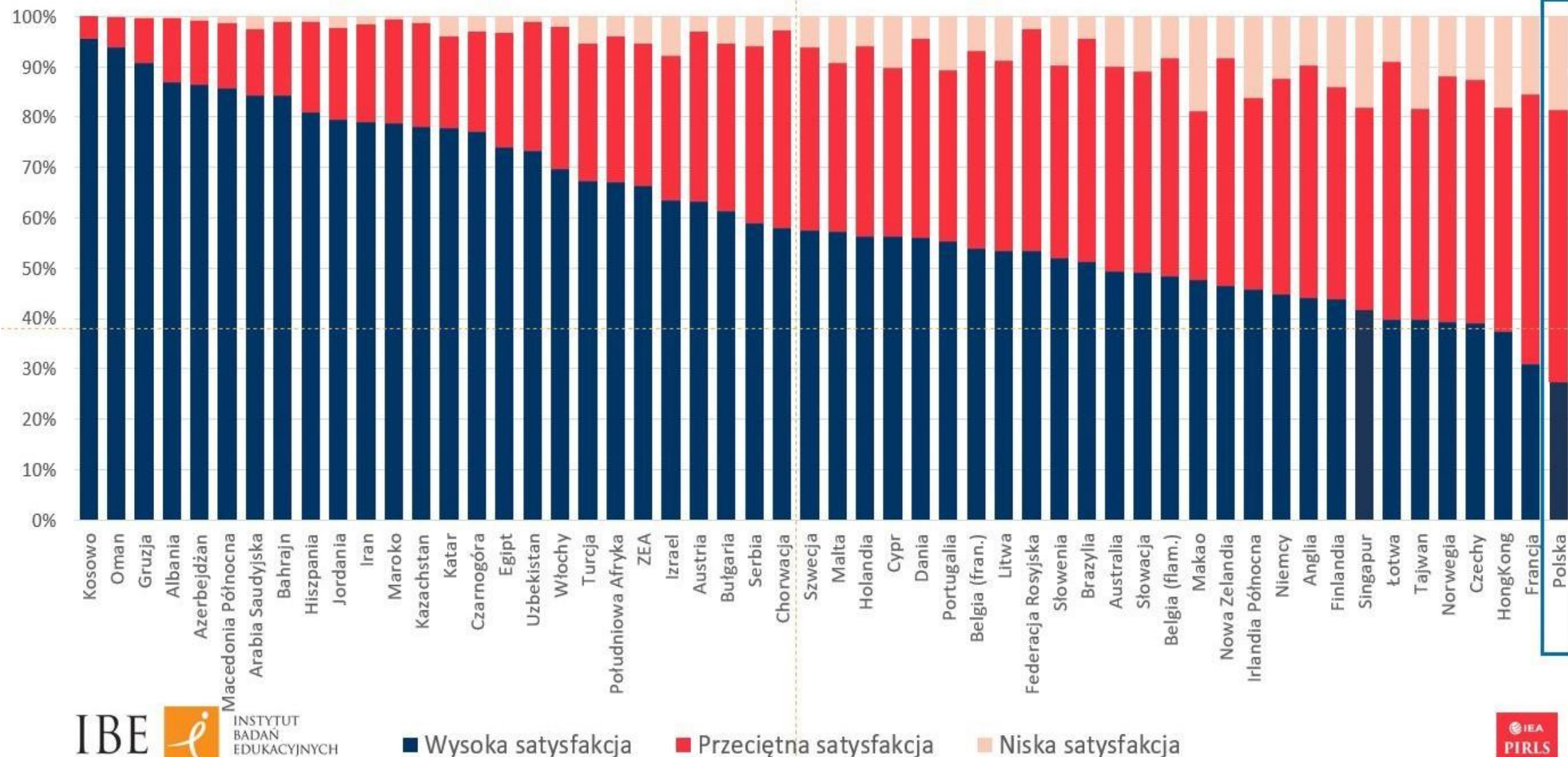
Ocena przydatności edukacji szkolnej

	Średnia dla krajów uczestniczących w PISA 2022	Średnia dla Polski PISA 2022
Szkoła niewiele zrobiła, aby przygotować mnie do dorosłego życia	48%	58%
Szkoła nauczyła mnie rzeczy, które mogą być przydatne w pracy	70%	51%
Szkoła okazała się stratą czasu	25%	38%

źródło: opracowanie własne na podstawie: Kaźmierczak, J., Bulkowski, K. (red.). (2024). Polscy piętnastolatki w perspektywie międzynarodowej. Wyniki badania PISA 2022. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

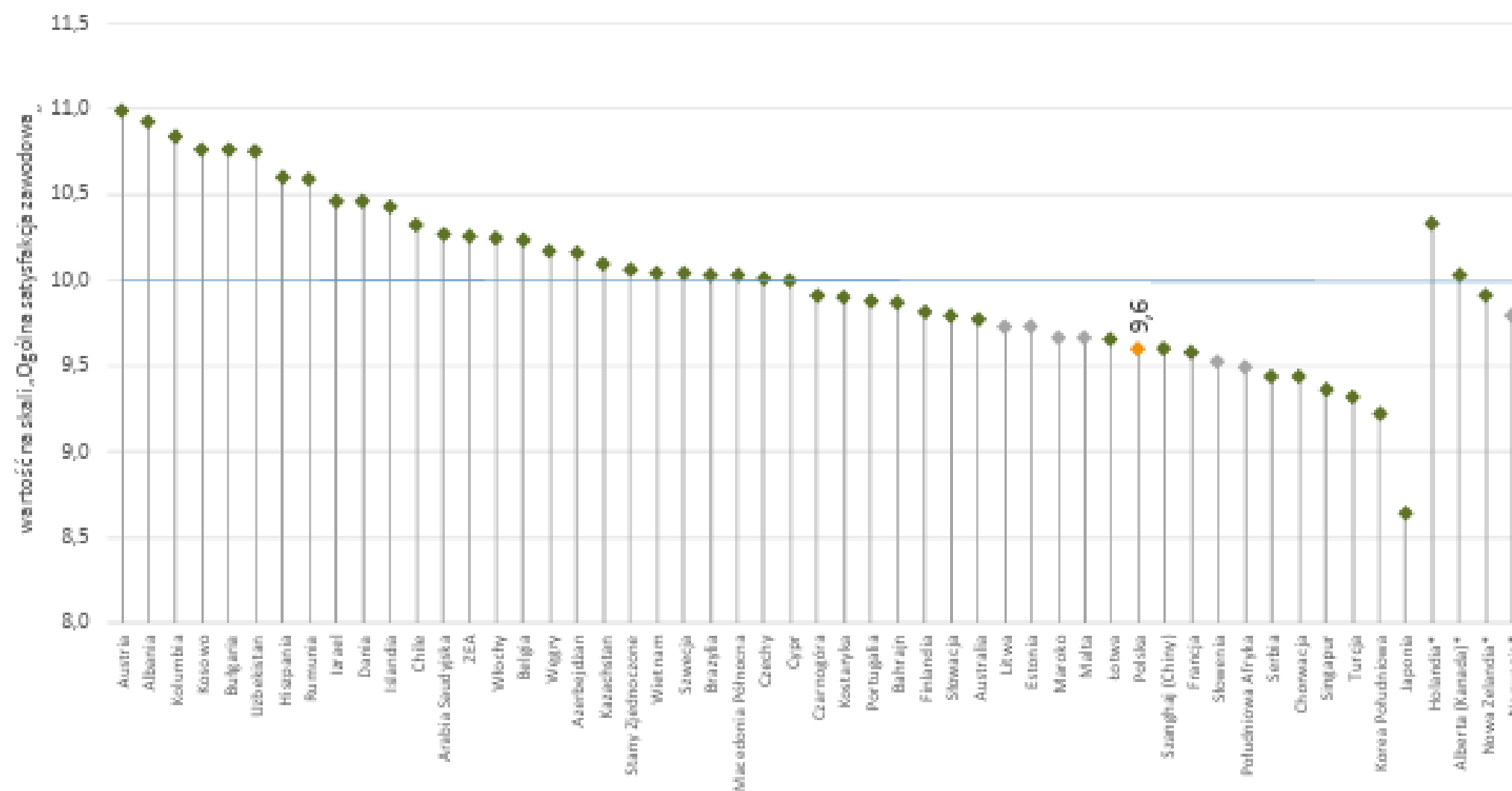

Indeks satysfakcji zawodowej nauczycieli

Satysfakcja zawodowa nauczycieli – TALIS 2024

Średni wynik kraju na skali ogólnej satysfakcji zawodowej

Po co zmiany?

Polska szkoła skutecznie buduje wiedzę i umiejętności uczniów (przedmiotowe).

Spadające wyniki w zakresie kompetencji fundamentalnych

Kryzys poczucia przynależności i dobrostanu uczniów

Kryzys dobrostanu nauczycieli

Kryzys zaufania do systemu oświaty

Wnioski z analiz dotyczące szkolnictwa ponadpodstawowego

1. Dotychczasowy model kształcenia wymaga głębszej integracji kompetencji poznawczych, społecznych i osobistych, które są niezbędne do skutecznego funkcjonowania na rynku pracy oraz w społeczeństwie.
2. Niedopasowanie umiejętności absolwentów do wymagań rynku pracy .
3. Brak odpowiednio elastycznych ścieżek kształcenia
4. Niedostateczne rozwijanie w szkole kompetencji cyfrowych, które umożliwiają świadome korzystanie z nowych technologii z zachowaniem zasad bezpieczeństwa w sieci
5. system doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych wymaga wzmocnienia, aby lepiej przygotowywać uczniów do świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych oraz wspierać ich w rozwoju indywidualnych ścieżek kariery

ZAŁOŻENIA ROBOCZE

1. Oparty na dowodach

Dane z badań
międzynarodowy
ch i ustalenia
nauki

Analiza
kompetencji
polskich
uczniów

Analiza
obecných
podstaw
programowych

Analiza trendów i
doświadczeń
zagranicznych

2. Powstający w konsultacjach z gronem interesariuszy przy poszanowaniu dla opinii różnych ról i perspektyw społecznych

3. Realizacja zmian krok po kroku – proces iteracyjny

4. Stabilność i przewidywalność

Celem jest:

Szkoła przyjazna i wymagająca
Szkoła nowej równowagi

WIEDZA
(rozumienie świata)

KOMPETENCJE
(zdolność do działania)

SPRAWCZOŚĆ
(siła i motywacja
do działania)

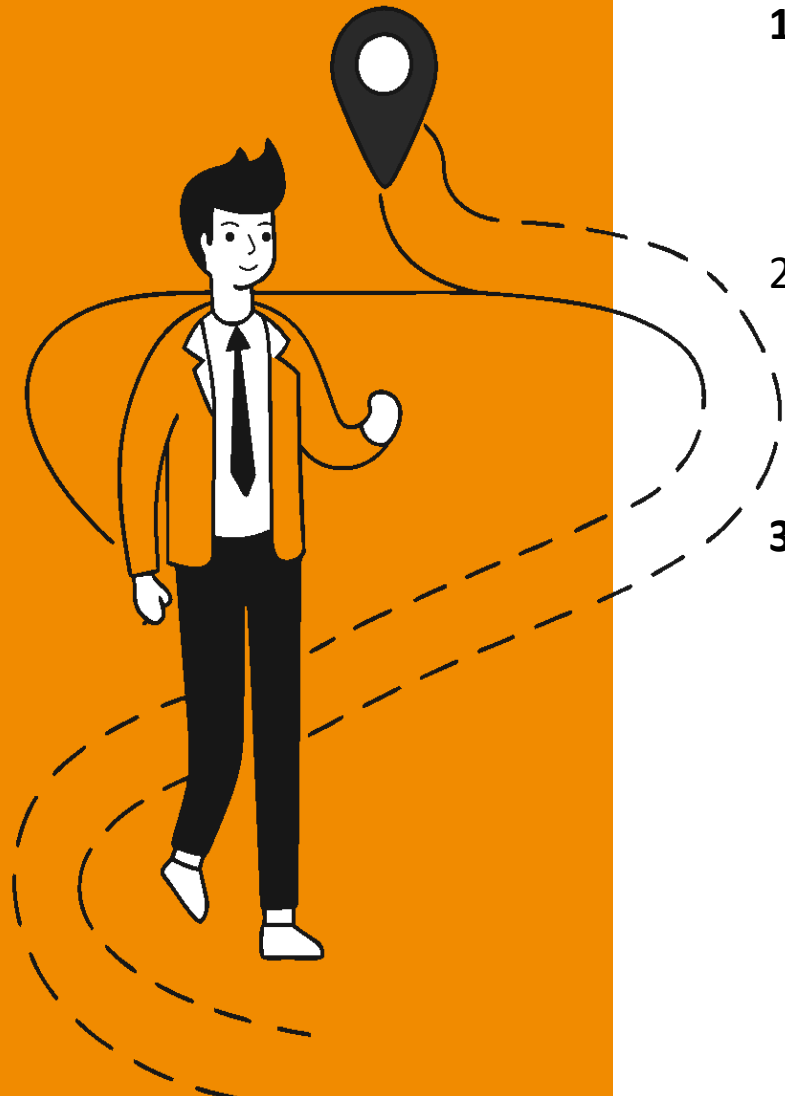
**Profil absolwenta
polskiej szkoły
gotowego do mierzenia
się
z wyzwaniami
przyszłości**

- Opis kompetencji każdego ucznia i uczennicy kończących szkołę, niezbędnych do dalszego rozwoju osobistego i edukacyjnego.
- Ich nabycie powinno stanowić cel procesu edukacyjnego osiąganego we współpracy szkoły ze środowiskiem domowym przy uszanowaniu indywidualizmu każdego dziecka.
- To wspólny fundament dalszego uczenia się i funkcjonowania we współczesnym świecie.

Cel Profilu:

1. **Skłonienie nauczycieli** i innych dysponentów **edukacji** do postawienia sobie pytania: **Kogo uczyć/ uczymy?** Zamiast tradycyjnie zadawanego: Czego uczyć/ uczymy?
2. Pełnienie funkcji **drogowskazu dla zmian w edukacji**, wskazującego wartości, kompetencje, sprawczość, obszary wiedzy kształcone u **absolwentów** szkół ponadpodstawowych.
3. **Punkt odniesienia**, do którego, odnoszą się pozostałe dokumenty edukacyjne na czele z **podstawami programowymi** do poszczególnych przedmiotów.

Przebieg prac nad Profilem

Liczbowe podsumowanie procesu konsultacji z interesariuszami

	liczba osób (bez moderatorów IBE PIB)		liczba uwag interesariuszy	liczba uwag w formularzach
	webinary	grupy konsultacyjne	ze stałego formularza na stronie internetowej	po kolejnych etapach konsultacji
ogółem	695	nominalnie 87*	71	769
wyświetlenia na YouTube**	1214	n/a	n/a	n/a
liczba spotkań	5	12	n/a	n/a
liczba uczestników w ramach jednego spotkania	najmniej 74 , a najwięcej 187	najmniej 5 , a najwięcej 13 na grupę	n/a	n/a

Budowa **Profilu** jako dokumentu

Dzieli się na dwie główne sekcje:

- I. analityczne **"Założenia teoretyczne..."**, które diagnozują stan obecny (m.in. na podstawie badań i raportów) oraz prognozują przyszłe zapotrzebowanie na kompetencje.
- II. **"Profil absolwenta i absolwentki..."**, który przedstawia cztery kluczowe wymiary: wartości, kompetencje, sprawczość i wiedzę.

Część I **Profilu** zawiera

1. **Przegląd obecnych modeli nauczania i uczenia się** - służący zaproszeniu wszystkich edukatorów do skorzystania z zapisów **Profilu**.
2. **Określenie miejsca i roli koncepcji **Profilu**** w obecnym systemie edukacji i w kontekście globalnych trendów.
3. **Diagnozę** aktualnego stanu wiedzy i umiejętności uczniów, m.in. na podstawie wyników międzynarodowych w tym **badan PISA 2022**.
4. **Przewidywania**, jakie umiejętności będą wymagane na **przyszłym rynku pracy**.
5. **Wskazanie** specyficznych problemów i zadań stojących przed różnymi typami szkół ponadpodstawowych: **liceami, technikami i szkołami branżowymi**.

Część II **Profilu** zawiera

1. **Zdefiniowanie i omówienie** w kontekście edukacyjnych potrzeb kolejnych wymiarów **Profilu**:
 - **Wartości;**
 - **Kompetencji fundamentalnych;**
 - **Kompetencji przekrojowych;**
 - **Sprawczości;**
 - **Obszarów wiedzy.**

Schemat Profilu

Wartości

ZNACZENIE WARTOŚCI

MIEJSCE WARTOŚCI W SZKOLE

Wartości wyznaczają etyczne i moralne ramy każdego działania. Zaznajomienie się z nimi stanowi część rozwoju moralnego, który jest nierozzerwalnie związany z rozwojem poznawczym, co oznacza, że zdolność do rozumienia złożonych koncepcji etycznych rozwija się wraz z dojrzałością intelektualną jednostki aż do momentu, kiedy ta potrafi samodzielnie definiować wartości moralne w sposób całkowicie niezależny od grup społecznych i autorytetów. To znaczy mogę być członkiem określonej grupy społecznej, jednakże jestem od niej niezależny nie utożsamiam się z nią bezrefleksyjnie, lecz potrafię się krytycznie odnieść do jednostkowych sytuacji.

**DOBRO, PRAWDA, PIĘKNO, WOLNOŚĆ, ODPOWIEDZIALNOŚĆ,
WSPÓLNOTA, SZACUNEK, SPRAWIEDLIWOŚĆ, SOLIDARNOŚĆ**

Kompetencje fundamentalne

ZNACZENIE
KOMPETENCJI
FUNDAMENTALNYCH

MIEJSCE KOMPETENCJI
W SZKOLE

Kompetencje fundamentalne stanowią **podstawę procesu rozwoju i edukacji**. Ich opanowanie i doskonalenie stanowi **warunek konieczny skutecznego i zdrowego funkcjonowania** w sytuacjach życiowych oraz **dalszej nauki**, w tym zdobywania wiedzy i umiejętności przedmiotowych oraz rozwijania kompetencji przekrojowych i sprawczości.

Rozwijanie kompetencji fundamentalnych jest **zadaniem wszystkich nauczycieli**. To proces **ciągły**, prowadzony na wszystkich etapach kształcenia: od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej i realizowany **na wszystkich przedmiotach** oraz międzyprzedmiotowo.

KOMPETENCJE JĘZYKOWE

KOMPETENCJE MATEMATYCZNE

KOMPETENCJE CYFROWE

KOMPETENCJE RUCHOWE

Kompetencje językowe

Kompetencje językowe (ang. *literacy*) rozumiane są jako zdolność skutecznego komunikowania się i porozumiewania się w mowie i piśmie.

Obejmują umiejętność rozumienia wypowiedzi ustnej i czytanego tekstu literackiego i nieliterackiego, analizowania i przetwarzania informacji, formułowania własnej wypowiedzi ustnej i pisemnej w sposób zrozumiały dla odbiorcy i dostosowany do sytuacji.

Szczególnie istotne jest opanowanie umiejętności rozumienia tekstu czytanego, definiowane jako proces obejmujący odczytanie znaczeń, wykorzystanie tekstu, ocenę, refleksję i takie zaangażowanie w lekturę, by osiągnąć zamierzony cel, pogłębić wiedzę, zwiększyć własny potencjał intelektualny i uczestniczyć w życiu społecznym. Poprzez naukę i praktykowanie komunikacji językowej uczniowie i uczennice pozyskują informacje, rozwijają myślenie, konstruują rozumienie i wyrażają idee i uczucia, uczą się też, w jaki sposób go używać we wszystkich dziedzinach nauki.

Kompetencje matematyczne

Kompetencje matematyczne (ang. *numeracy*) to zdolność do rozumowania matematycznego oraz wykorzystywania pojęć i narzędzi matematyki w różnych obszarach działalności, w tym także w sytuacjach praktycznych.

Obejmują przede wszystkim znajomość i rozumienie pojęć, procedur i idei matematycznych oraz dokonywanie obliczeń i szacowania wielkości liczbowych, rozumienie i przetwarzanie informacji podawanych w formie danych, procentów czy wykresów oraz umiejętność stosowania matematyki w różnych sytuacjach życiowych.

Zdobyta wiedza i umiejętności matematyczne są wykorzystywane w rzeczywistych sytuacjach życia codziennego, pomagają zrozumieć świat i rozwiązywać problemy.

Kompetencje cyfrowe

Kompetencje cyfrowe to zdolność skutecznego, krytycznego i odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych w celu uczenia się i sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, zdolność stosowania metod informatycznych przy tworzeniu rozwiązań z różnych dziedzin (w tym myślenie komputacyjne) oraz pozyskiwania i analizowania informacji w środowisku cyfrowym.

Kompetencje cyfrowe stanowią podstawę dla rozumienia przeobrażeń w zmieniającym się świecie i elastycznego przyswajania nowych rozwiązań cyfrowych. Są wykorzystywane i rozwijane na wszystkich przedmiotach, jednak fundamentem dla ich rozwoju jest wysokiej jakości edukacja informatyczna na wszystkich poziomach edukacji, obejmująca analizowanie i rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin, programowanie, robotykę i wykorzystywanie gotowych aplikacji, urządzenia cyfrowe, współpracę cyfrową, cyberbezpieczeństwo i prawo cyfrowe.

Kompetencje ruchowe

Kompetencje ruchowe (ang. *motor skills*) to zdolność do świadomego wykorzystywania i rozwijania własnego potencjału ruchowego jako podstawy aktywnego i zdrowego stylu życia.

Obejmują umiejętność planowania, podejmowania, monitorowania i oceniania aktywności fizycznej oraz kształtowania zdrowych nawyków w codziennym funkcjonowaniu. A zatem człowiek może dłużej utrzymywać ciało w zdrowiu, cieszyć się dobrym samopoczuciem psychicznym i wzmacniać motywację w rozwoju osobistym i społecznym.

Kompetencje przekrojowe

KOMPETENCJE JAKO ZDOLNOŚĆ DO DZIAŁANIA

Kompetencje przekrojowe to **zdolności do efektywnego działania** w różnych sytuacjach w szkole i poza nią, także w życiu społecznym, poprzez zastosowanie w praktyce wiedzy, umiejętności i postaw rozwijanych w szkole.

Kompetencje przekrojowe przekładają się na: **efekty uczenia** się określone dla poszczególnych przedmiotów oraz cele i **obszary działalności wychowawczej** szkoły. Rozwijanie kompetencji przekrojowych uczniów jest wspólnym zadaniem **wszystkich nauczycieli**. Odbywa się w ramach wszystkich przedmiotów oraz międzyprzedmiotowo.

SPOŁECZNE, POZNAWCZE, OSOBISTE

Kompetencje poznawcze

Kompetencje, które pozwalają poznawać i przekształcać świat (otoczenie) oraz tworzyć jego obraz w umyśle.

Rozwiązywanie problemów, czyli zdolność poszukiwania i realizacji pomysłów, które umożliwią osiągnięcie zamierzonego celu oraz zdolność samodzielnego radzenia sobie z nowymi, złożonymi sytuacjami czy strukturami,

Krytyczne myślenie, czyli zdolność wyjaśniania, poszukiwania i trafnej oceny podstaw poglądu, wnioskowania, zakładania i integrowania oraz robienia tych rzeczy z szybkością, wrażliwością i umiejętnością retoryczną

Kreatywne myślenie, czyli zdolność tworzenia nieszablonowych i wartościowych pomysłów.

Kompetencje społeczne

To zbiór złożonych umiejętności, które pozwalają człowiekowi skutecznie radzić sobie w interakcjach międzyludzkich. Kształtują się one poprzez doświadczenie społeczne i są widoczne w umiejętności osiągnięcia zamierzonych celów w życiu społecznym.

Współpraca, czyli zdolność do działania w grupie, która opiera się na wzajemnym szacunku, konstruktywnym podziale ról i wspólnym osiągnięciu celów

Dbanie o innych, czyli zdolność do empatycznego dostrzegania, nazywania i wspierania realizacji potrzeb innych osób i zbiorowości.

Kompetencje osobiste

Kompetencje, które pozwalają rozwijać własny potencjał. Mają zasadnicze znaczenie dla samoświadomości, skuteczności działania oraz budowania relacji z innymi. Obejmują szereg umiejętności, które mają na celu wspieranie samodzielności, odpowiedzialności i skutecznego działania w życiu codziennym. Są uznawane za fundament umiejętności w kontekście nie tylko edukacji, ale i kształtowania zdolności adaptacyjnych oraz rozwoju emocjonalnego młodych ludzi.

Kierowanie sobą, czyli zdolność do świadomego podejmowania działań mających na celu samodoskonalenie, realizację aspiracji, systematyczne poszerzanie wiedzy i umiejętności

Dbanie o siebie, czyli zdolność rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb fizycznych, emocjonalnych i psychicznych, z poszanowaniem woli i perspektyw innych.

Sprawczość

DEFINICJA SPRAWCZOŚCI

Sprawczość to podejmowanie działań, które mają pozytywny wpływ na siebie i innych (otoczenie) oraz branie za nie odpowiedzialności.

Na sprawczość składają się:

1. **poczucie przynależności do wspólnoty;**
2. **nastawienie na rozwój;**
3. **przekonanie o własnej skuteczności;**
4. **samoregulacja.**

CZTERY ELEMENTY SKŁADOWE SPRAWCZOŚCI

Rozwijanie sprawczości jest zadaniem **wszystkich nauczycieli**. Szczególną rolę odgrywa tu nauczyciel-wychowawca.

ZADANIE WSZYSTKICH NAUCZYCIELI

Rozwijanie sprawczości jest częścią **działalności dydaktycznej** – na zajęciach wszystkich przedmiotów i międzyprzedmiotowo oraz **działalności wychowawczej** szkoły.

W DYDAKTYCE I WYCHOWANIU

W nauczaniu przedmiotowym sprawczość uczniów rozwija się poprzez **doświadczenia edukacyjne** oraz dzięki prowadzeniu zajęć w sposób określony w **warunkach realizacji** przedmiotu.

OBSZAR WIEDZY ZAWODOWEJ

Wiedza zawodowa (szeroko) – zbiór wiadomości **niezbędnych do rozumienia mechanizmów funkcjonowania współczesnego rynku pracy, procesów gospodarczych i technologicznych oraz specyfiki różnych środowisk pracy.**

Stosownie do profilu szkoły **może mieć charakter:**

- **wprowadzający,**
- **ogólnozawodowy,**
- **specjalistyczny.**

Jej celem jest przygotowanie uczniów i uczennic do **świadomego wyboru** dalszych ścieżek edukacyjnych i zawodowych oraz do **aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa** w życiu gospodarczym oraz społecznym.

OBSZAR WIEDZY FUNKCJONALNEJ

Wiedza funkcjonalna odnosi się do **praktycznego zrozumienia sposobu działania rzeczy w określonym kontekście** i pozwala praktycznie zastosować posiadaną wiedzę i umiejętności w konkretnych sytuacjach, zwłaszcza tych wymagających **rozwiązania problemu, wykonania zadania lub realizacji określonej czynności**.

OBSZAR WIEDZY AKADEMICKIEJ

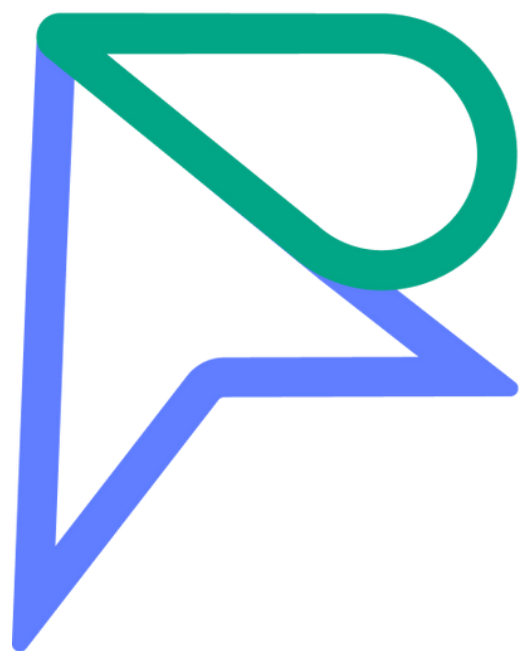
Wiedza akademicka – trzy podstawowe gałęzie, które nawiązują do klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych: **nauki związane z humanistyką, nauki przyrodnicze, ścisłe i techniczne oraz nauki dotyczące funkcjonowania w społeczeństwie.**

Zakres każdej z tych gałęzi obejmuje kolejne obszary wiedzy, które występują w profilu absolwenta i absolwentki szkoły podstawowej, stanowiąc ich swoistą kontynuację, możliwą do realizacji w szkołach ponadpodstawowych.

Schemat Profilu

REFORMA26

KOMPAS JUTRA

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

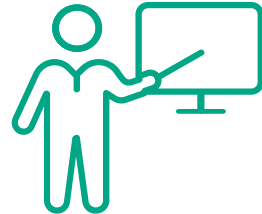

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

Najważniejsze zmiany

Nowe podstawy
programowe

Wsparcie nauczycieli

Wspierające ocenianie

Wzmocnienie funkcji
wychowawczej

Mądre egzaminy

Dobre podręczniki

Wspomaganie pracy szkół

Autonomia, wsparcie,
nadzór

konsultacje publiczne

19 listopada – 18 grudnia

Reforma rozłożona na lata

Reforma26 wprowadzana jest stopniowo i jest rozłożona w czasie. Wszystkie zmiany są przygotowywane z udziałem ekspertów, nauczycieli i uczniów.

Co zmieniło się we wrześniu 2025?

● 2025

- Dwa nowe przedmioty: edukacja zdrowotna i edukacja obywatelska
- Zmiana podstawy programowej wychowania fizycznego

Co zmieni się we wrześniu 2026?

● 2026

- Nowa podstawa programowa w przedszkolach oraz w klasach 1 i 4 szkoły podstawowej; w następnych latach uczniowie kolejnych klas będą stopniowo uczyć się wg. nowej podstawy programowej
- Uczniowie klasy 1 i 4 szkoły podstawowej będą się uczyć z nowych podręczników
- Tydzień projektowy w szkołach (fakultatywnie)

Co zmieni się we wrześniu 2027?

● 2027

- Od września 2027 r. nowe podstawy programowe w klasie 1. szkół ponadpodstawowych
- Tydzień projektowy w każdej szkole (obligatoryjnie)

Co zmieni się w 2031?

● 2031

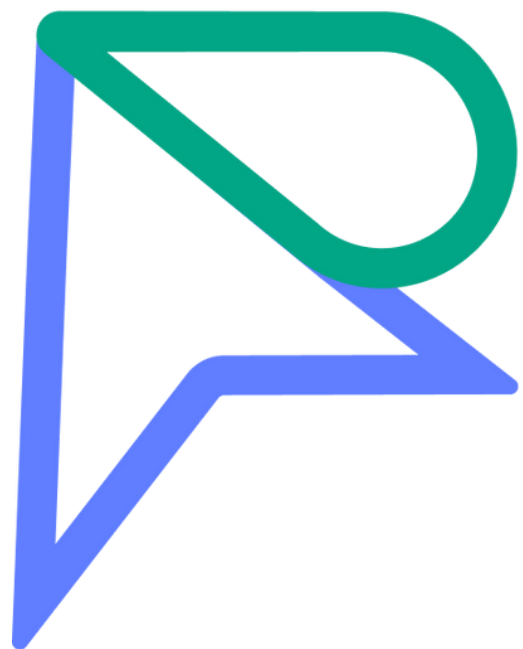
- Egzaminy ósmoklasisty i matura w nowej formule

Co zmieni się w 2032?

● 2032

- Nowy egzamin maturalny w technikach

REFORMA26

KOMPAS JUTRA

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Elżbieta Strzemieszna

Kierowniczka Zespołu Zmian w Systemie Edukacji

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

